

Село Головниця Корецького району Рівненської області

Село Головниця розташоване в східній частині Гоцанського плато, яке поступово знижуючись на північ, переходить в поліську низовину. Ця частина плато несе на собі суцільний покрив чорноземів.

Село Головниця знаходиться на віддалі 59 км. від обласного центру м. Рівне. На схід від села, на віддалі 4 км. районний центр м. Корець. Місцевість навколо цього населеного пункту зайнята розораними полями, луками, чагарниками, лісу немає.

Існує декілька переказів, що пояснюють назву села, але найбільш достовірне пояснення дає церковно – приходський літопис. Ось що в ньому записано: "Название села происходит от слова "голова" и "ниц" указывающих на то, что село расположено на головах. И действительно западная часть села -школа, церковь и постройки многих крестьян построены на костях покойников когда – то сложивших свои головы "ниц". Місцевість ця і тепер носить назву курганів.

Точні відомості про Головницю відносяться до XVIII ст, коли село належало Іосифу Чорторийському, відомого тим, що за своє князювання дуже розширив і відбудував місто Корець. Внука Чорторийського Терезія вийшла заміж за Генріха Любомирського і село перейшло до її сина Юрія Любомирського. А від сина Юрія дісталось Мечиславу Зеленському.

Панам Зеленським належала Головниця до 1939 р.. Мінялися власники Головниці, але не мінялася доля її населення.

При Мечиславу Зеленському в 1883 р. налічувалось в Головниці 117 дворів, 932 душ населення. З них заможних селян було до 10, решта мали мізерну кількість землі, або були зовсім безземельними і наймалися на роботу в панські маєтки.

Церкві в ті часи належало 81 десятина землі. Золотом виблискували панські маєтки, а поруч стояли похилі, злиденні хатки селян з одною кімнатою і трьома вікнами.

Після Мечислава Головницею управляв аж до 1939 р. його син Адольф. Сам Адольф мало був зв'язаний з господарством, керував усіма його справами його управитель Бресель.

Буремні роки трьох революцій хвилию прокотилися по селі. Хоч на його території відкритих повстань не було, але пани догадувалися, що їм прийдеться позбутися своїх маєтків. Хвилювалися і польські багатії: Денисюк Григорій та Рябчун Прокіп, який маючи 30 га. землі ходив до морозів босий і все збирав гроші, щоб прикупити ще землі.

Відкрите пограбування трудящих польськими капіталістами і поміщиками ще більш погіршили їх становище, прирікало людей на голодну смерть. Не знаходячи роботи вдома, безземельні селяни змушені були емігрувати за кордон, в основному в Південну Америку.

Шукати кращої долі за океаном поїхало біля 10 сімей головничан.

Золотої осені 1939 р. на західні землі України прийшло довгожданне визволення. Його принесли воїни Червоної Армії, які перейшли кордон збанкрутілої польської держави і взяли під захист західноукраїнський народ.

А кордон був поруч - всього за 6 км. від Головниці.

26 жовтня 1939 р. в м. Львові відкрилися Народні збори Західної України, де було проголошено встановлення Радянської влади на всій території Західної України.

Депутатом на цих зборах була жителька села Бобровська Ольга Гордіївна.

Переборюючи опір куркулів активісти Головніці - Трохим Масленчук, Тиміш Матвійчук, Яків Сенчук, Архип Рач взялися за організацію колгоспу. Вся біднота, яка гнула спину на панському полі об'єдналася в колгосп, до якого відійшла панська земля, та їх маєтки.

Лише за один рік колективної праці на кожний вироблений трудовдень колгоспники одержали по 7.2 кг зерна. З приводу цього газета "Дубнівська правда" писала : " Нарком України подав на затвердження головного комітету Всенародної виставки три машино-тракторні станції, шість колгоспів і 30 передовиків сільського господарства західних областей України. Першим кандидатом був представлений Головніцький колгосп ім. Молотова".

На той час активістами були: Іван Шириков - голова колгоспу, Трохим Масленчук - зав. МТФ Марія Кирильчук - ланкова, Уляна Юрчик - колгоспниця, Одарка Бецан - колгоспниця (пізніше вбита бандерівцями).

Подальший розвиток і піднесення народного господарства був підірваний Великою Вітчизняною війною. З перших її днів і до січня 1944р. вся область була окупована німецько-фашистськими загарбниками.Ровенська область ввійшла до складу "рейхскомісаріату України" під управлінням кривавого ката українського народу Е. Коха.

На місці колишнього панського маєтку, де в 1939 р. був заснований колгосп, окупанти створили державне господарство "лігеншафт". За найменший непослух людей страчували. Так були вбиті Чудак Дмитро і Чудак Яків, спалена сім'я Коркунця Йосипа.

Січневого морозного дня 1944р. гітлерівці спішно, без бою, залишили село. У 1945 році була створена ініціативна група по відновленню господарства. У її склад увійшли Т.А. Масленчук, Й.Н. Хамула, З. Савчук та інші. Завдяки праці людей уже в 1949 р. колгосп мав півмільйона прибутків.

Колгосп в 1950 р. мав 1430 га. орної землі, 120 га. цукрових буряків, 304 голів ВРХ. На всю Україну прославилася депутат Верховної Ради УРСР ланкова Валентина Хамула, яка виростила по 750 ц/га цукрових буряків. За хорошу роботу відвідали сільськогосподарську виставку в Москві кращий конюх Юхим Вознюк, краща свинарка Наталка Бобровська, нагороджена орденом Трудового Червоного Прапора. І зараз колгоспники згадують першого тракториста Миколу Шумейка, першого шофера Якіма Петрука. В 1948р. створена партійна організація, першими комуністами були: Іван Компанієць, Трохим Масленчук, Йосип Хамула.

В 60-х роках передовиками виробництва стали: Костянтин Руль, Тихін Колодюк, Степан Бобровський, Валентин Вознюк, Петро Бецан, Анатолій Рач.

Протягом 70-80-х років наші земляки добиваються високих і сталих врожаїв. Та найбільших висот колгосп ім. Леніна досягнув за часів головування Ростислава Анатолійовича Сухого (1984-1994рр.) За 1985 – 1990 р.р. збудовано побутово – оздоровлювальний комплекс на фермі господарства, де був продовольчий магазин, затишна їдальня, зубопротезний кабінет. Зведено новий дитячий садок "Сонечко", фельдшерсько-акушерський пункт, банно–пральний комбінат із перукарнею. Село майже повністю заасфальтовано.

В 1991р.введено в дію Головницьку середню школу, яка була побудована за рахунок колгоспу. Школярі не тільки тут навчаються, а й змістовно проводять своє дозвілля. До їх послуг бібліотека, фотолабораторія, комп'ютерний клас, актовий зал, спортзал та спортмайданчик.

В 90-х роках відбулось реформування колгоспів. В 1994р. колгосп ім.Леніна перейменовано в ксп Головницьке, потім в 2000р. в свк «Головниця», яке в 2011р. перестало існувати.

В 1995р. відбулося розпаювання землі, 773 селян отримали Державні акти на землю. На пай припадає 2,15 умовних кадастрових гектарів землі.

Рельєф території села Головниця рівнинний. Грунтовий покрив представлений темно-сірими опідзоленими, чорноземами опідзоленими легкосуглинковими глеуватими, чорноземами типовими малогумусовими легкосуглинковими грунтами. Клімат території помірно-континентальний з м'якою зимою та досить теплим з достатньою кількістю опадів літом. В цілому клімат території можна вважати комфортним для життя та сприятливим для господарської діяльності.

Село Головниця є адміністративно-територіальним центром Головницької сільської ради. Територія села складається з 406 дворів, і нараховує 1170 жителів. Площа населеного пункту становить 428,1 га.

В 2006 році село газифіковане. В селі діють сільська рада, загальноосвітня школа I-III ступенів, церква Іоанна Богослова, дитячий садок «Первоцвіт», Будинок культури, публічно-шкільна бібліотека, відділення поштового зв'язку, фельдшерсько-акушерський пункт, заклади торгівлі: кафе «Пікнік», магазин «Лотос», магазин-кафе та магазин «Продукти» у відділенні зв'язку.

В центрі села біля Будинку культури височить пам'ятник загиблим в роки Великої вітчизняної війни односельчанам, на якому викарбувані їх імена.

В Головниці в 2013 році створено ТзОВ «Еко-Дар», яке спеціалізується на виробництві сиромолочної продукції.

В 2009 році підприємець Микола Євгенович Бобровський розпочав виробництво будівельних матеріалів: блоків, декоративної плитки та огорож.

Та не хлібом єдиним живе людина. Славиться Головниця і своїми талантами. До вподоби головничанам віршовані збірки поета Василя Борисовича Чудака «Сівачі»(2009), «Головниця»(2014) та поетичні спроби самодіяльного поета Віталія Гусара.

Не раз головничани були учасниками виставок народних умільців села, серед яких вишивки Галини Петрівни Кузьмич та її дочки Олени Іллівни Коркунець, Марії Дмитрівни Омельчук та її невістки Наталії Петрівни Омельчук, Ганни Іванівни Попчук, Тамари Зіновіївни Савчук та інших, які, не зважаючи на селянські клопоти, знаходять вільну годину для заняття улюбленою справою.

Використані джерела:

- 1.Історія міст і сіл України. Ровенська область.–К.,1973.–с.363-364.
- 2.Пура О.Я. Походження населених пунктів Ровенщини. – Львів: Світ; 1991р.
- 3.Історія села Головниця [Альбом] – [Б.м.:Б.в.]–1980-...

Довідку склала Шевчук Ніна Олексіївна.